

Procurement of AI Community

● PUBLIC BUYERS COMMUNITY

Ehdotus vakiosopimuslausekkeiksi julkisten organisaatioiden tekoälyn hankintaa varten, versio syyskuulta 2023 – kevennetty versio

DRAFT– **Non High Risk version**

Vastuuvapauslauseke

Tämä on keskustelua varten laadittu asiakirjaluonnos, jonka tarkoituksena on ainoastaan kerätä alustavaa palautetta sidosryhmiltä. Asiakirjan on laatinut Jeroen Naves (Pels Rijcken). Tämä ei ole EU:n virallinen asiakirja, eikä sen voida missään tapauksessa katsoa heijastavan Euroopan komission virallista kantaa. Euroopan komissio tai kukaan komission puolesta toimiva henkilö ei ole vastuussa siitä, miten tätä asiakirjaa käytetään. Asiakirja on vielä keskeneräinen. Siitä ei voida johtaa mitään oikeuksia.

Alkuhuomautukset

Nämä vakiosopimuslausekkeet on laadittu sellaisia julkisia organisaatioita varten, jotka haluavat hankkia ulkopuolisen toimittajan kehittämän tekoälyjärjestelmän. Nämä vakiolausekkeet perustuvat Amsterdamin kaupungin vuonna 2018 laatimiin algoritmisten järjestelmien hankintaa koskeviin vakiolausekkeisiin (<https://www.amsterdam.nl/innovatie/digitalisering-technologie/algoritmen-ai/contractual-terms-for-algorithms/>).

Tässä esitetyt vakiosopimuslausekkeet perustuvat suurelta osin tekoälyä koskevan asetusehdotuksen* ("tekoälysäädös") III osastoon sisältyviin suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä koskeviin vaatimuksiin ja velvoitteisiin. Tästä ehdotuksesta neuvotellaan parhaillaan, joten lausekkeitä on tarkistettava mahdollisten muutosten huomioon ottamiseksi ja lausekkeiden mukauttamiseksi kaikilta osin neuvoston ja Euroopan parlamentin hyväksymää lopullista asetusta vastaaviksi.

Koska ehdotetusta tekoälysäädöksestä neuvotellaan edelleen, julkiset organisaatiot, jotka päättävät käyttää näitä vakiosopimuslausekkeitä, voivat tehdä niin vapaaehtoisesti ja arvioida tapauskohtaisesti, ovatko näiden vakiosopimuslausekkeiden eri osat riittäviä ja oikeasuhteisia tietyn tekoälyjärjestelmän hankkimista varten. Vakiosopimuslausekkeiden täydellisessä versiossa käsitellään erityisesti tekoälyjärjestelmiä, jotka on luokiteltu 6 artiklassa tarkoitetuiksi suuririskisiksi järjestelmiksi ja jotka on lueteltu jollakin ehdotetun tekoälysäädöksen liitteiden II ja III kattamalla alalla.

Muiden kuin suuririskisten tekoälyjärjestelmien osalta näiden vaatimusten soveltaminen ei ole pakollista tekoälysäädöksen nojalla, mutta niiden soveltaminen on suositeltavaa julkisten organisaatioiden hankkimien tekoälysovellusten luotettavuuden parantamiseksi. Tämä vakiosopimuslausekkeiden kevennetty versio koskee erityisesti muita kuin suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä.

Jos se on tarkoituksenmukaista ja perusteltua sen perusteella, miten järjestelmä vaikuttaa yksilöihin ja yhteiskuntaan, julkiset organisaatiot voivat laajentaa näiden lausekkeiden, joko täydellisen version tai tämän kevennetyn version, soveltamisen koskemaan myös muita algoritmisiä järjestelmiä, joita ei välttämättä voida luokitella tekoälyksi. Tällöin lausekkeitä sovelletaan myös yksinkertaisempiin ohjelmistoihin perustuviin sääntöpohjaisiin järjestelmiin sen huomioimiseksi, että niiden käyttö julkisella sektorilla voi tietyissä tapauksissa myös edellyttää suurempaa vastuuvollisuutta, valvontaa ja avoimuutta.

Vakiosopimuslausekkeet sisältävät ainoastaan tekoälyjärjestelmiä ja ehdotetun tekoälysäädöksen soveltamisalaan kuuluvia asioita koskevia säännöksiä, joten niihin ei sisälly muita velvoitteita tai vaatimuksia, joita saattaa syntyä asiaan sovellettavan lainsäädännön, kuten yleisen tietosuoja-asetuksen, nojalla. Nämä vakiosopimuslausekkeet eivät myöskään muodosta täydellistä sopimusjärjestelyä. Nämä vakiosopimuslausekkeet eivät esimerkiksi sisällä mitään teollis- ja tekijänoikeuksia, hyväksymistä, maksua, toimitusajkoja, sovellettavaa lainsäädäntöä tai vastuuta koskevia ehtoja. Vakiosopimuslausekkeet on laadittu siten, että ne voidaan liittää liitteenä sopimukseen, jossa tällaisista seikoista on jo määrätty.

* Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä ja tiettyjen unionin säädösten muuttamisesta, COM(2021) 206 final.

A jakso – Määritelmät

Article 1 Määritelmät

- 1.1. Seuraavia tämän sopimuksen sopimuslausekkeissa esiintyviä termejä käytetään tässä artikkelissa määritellyssä merkityksessä:
- sopimus: koko sopimus, johon liitteenä olevat lausekkeet sisältyvät erottamattomana osana;
 - tekoälyjärjestelmä: **liitteessä A** tarkoitetut tekoälyjärjestelmät, mukaan lukien niiden mahdolliset uudet versiot;
 - lausekkeet: nämä vakiosopimuslausekkeet julkisten organisaatioiden tekoälyn hankintaa varten;
 - julkisen organisaation datajoukot: datajoukot (tai niiden osat), jotka i) julkinen organisaatio toimittaa toimittajalle sopimuksen mukaisesti tai ii) jotka on tarkoitus luoda tai kerätä osana sopimusta, mukaan lukien luetelluissa kohdissa i) ja ii) tarkoitettujen datajoukkojen mahdolliset muutetut tai laajennetut versiot (esimerkiksi huomautusten, merkintöjen, puhdistamisen, rikastamisen tai yhdistämisen vuoksi);
 - datajoukot: kaikki tekoälyjärjestelmän kehittämisessä käytettävät datajoukot, mukaan lukien **liitteessä B** kuvatut datajoukot;
 - toimitus: ajankohta, jona toimittaja ilmoittaa julkiselle organisaatiolle, että tekoälyjärjestelmä täyttää kaikki sovitut ehdot ja on käyttövalmis;
 - käyttötarkoitus: käyttö, johon julkinen organisaatio on tarkoittanut tekoälyjärjestelmän, mukaan lukien erityinen käyttöyhteys ja erityiset käyttöolosuhteet, siten kuin ne on määritelty liitteessä B, tiedoissa, jotka toimittaja on antanut käyttöohjeissa, markkinointi- tai myyntimateriaaleissa ja -ilmoituksissa sekä teknisessä dokumentaatiossa;
 - kohtuudella ennakoitavissa oleva väärinkäyttö: tekoälyjärjestelmän käyttö tavalla, joka ei ole sen käyttötarkoituksen mukainen mutta joka voi olla seurausta kohtuudella ennakoitavissa olevasta ihmisen käyttäytymisestä tai järjestelmän vuorovaikutuksesta muiden järjestelmien kanssa;
 - merkittävä muutos: toimituksen jälkeen tekoälyjärjestelmään tehtävä muutos, joka vaikuttaa siihen, onko tekoälyjärjestelmä näissä lausekkeissa vahvistettujen vaatimusten mukainen, tai muuttaa käyttötarkoitusta;
 - toimittaja: luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, viranomainen, virasto tai muu elin, joka toimittaa tekoälyjärjestelmän julkiselle organisaatiolle sopimuksen mukaisesti;
 - toimittajan datajoukot tai kolmannen osapuolen datajoukot: datajoukot (tai niiden osat), joita ei katsota julkisen organisaation datajoukoiksi.

B jakso – Tekoälyjärjestelmään liittyvät olennaiset vaatimukset

Article 2 Riskinhallintajärjestelmä

- 2.1. Toimittaja varmistaa, että ennen tekoälyjärjestelmän toimitusta perustetaan ja otetaan käyttöön tekoälyjärjestelmään liittyvä riskinhallintajärjestelmä.
- 2.2. Riskinhallintajärjestelmään on sisällytettävä ainakin seuraavat vaiheet:

- a. sellaisten tiedossa olevien ja kohtuudella ennakoitavissa olevien terveyteen, turvallisuuteen ja Euroopan unionin perusoikeuksiin kohdistuvien riskien tunnistaminen ja arviointi, joita tekoälyjärjestelmän käyttötarkoitus ja kohtuudella ennakoitavissa oleva väärinkäyttö huomioon ottaen voi todennäköisesti ilmetä;
 - b. muiden mahdollisesti aiheutuvien riskien arviointi;
 - c. asianmukaisten ja kohdennettujen riskinhallintatoimenpiteiden toteuttaminen tämän kohdan a ja b alakohtien mukaisesti tunnistettujen riskien torjumiseksi seuraavien kohtien säännösten mukaisesti.
- 2.3. Sopimuksen 2.2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen riskinhallintatoimenpiteiden on oltava sellaisia, että toimittaja katsoo kuhunkin vaaraan liittyvien jäännösriskien ja tekoälyjärjestelmän kokonaisjäännösriskin olevan hyväksyttävällä tasolla edellyttäen, että tekoälyjärjestelmää käytetään käyttötarkoituksen mukaisesti tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa väärinkäyttöolosuhteissa.
- 2.4. Sopimuksen 2.2 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja tarkoituksenmukaisimpia riskinhallintatoimenpiteitä määritettäessä on varmistettava seuraavat seikat:
- a. havaittujen riskien poistaminen tai vähentäminen siinä määrin kuin se on teknisesti mahdollista tekoälyjärjestelmän asianmukaisella suunnittelulla ja kehittämisellä;
 - b. tarvittaessa asianmukaisten riskien vähentämis- ja valvontatoimenpiteiden toteuttaminen sellaisten riskien osalta, joita ei voida poistaa;
 - c. riittävien tietojen antaminen julkiselle organisaatiolle.
- 2.5. Toimittaja varmistaa, että ennen tekoälyjärjestelmän toimitusta tekoälyjärjestelmä testataan sen todentamiseksi, onko se lausekkeiden mukainen ja ovatko 2.2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen riskinhallintatoimenpiteet tehokkaita, kun otetaan huomioon käyttötarkoitus ja kohtuudella ennakoitavissa oleva väärinkäyttö. Toimittajan on julkisen organisaation pyynnöstä testattava tekoälyjärjestelmä julkisen organisaation ympäristössä.
- 2.6. Toimittajan on dokumentoitava kaikki tämän artiklan noudattamisen yhteydessä havaitut riskit, toteutetut toimenpiteet ja suoritettut testit. Toimittajan on asetettava nämä asiakirjat julkisen organisaation saataville viimeistään tekoälyjärjestelmän toimituksen yhteydessä. Nämä asiakirjat voivat olla osa teknistä dokumentaatiota ja/tai käyttöohjeita.
- 2.7. Riskinhallintajärjestelmän on koostuttava iteratiivisesta prosessista, joka jatkuu koko sopimuksen keston ajan. Tekoälyjärjestelmän toimituksen jälkeen toimittajan on näin ollen
- a. tarkistettava ja päivitettävä riskinhallintaprosessi säännöllisesti sen jatkuvan tehokkuuden varmistamiseksi;
 - b. pidettävä 2 artiklan 2.6 kohdassa kuvatut asiakirjat ajan tasalla; ja
 - c. asetettava 2 artiklan 2.6 kohdassa kuvattujen asiakirjojen kaikki uudet versiot viipymättä julkisen organisaation saataville.
- 2.8. Julkinen organisaatio toimittaa toimittajalle pyynnöstä tietoja, jotka eivät ole luottamuksellisia, jos se on kohtuudella perusteltua toimittajan riskinhallintajärjestelmän asianmukaisen toteuttamisen kannalta.
- 2.9. **<Valinnainen>** Jos Julkinen organisaatio jatkaa tekoälyjärjestelmän käyttöä sopimuksen voimassaoloajan jälkeen, toimittajan on sopimuksen voimassaolon päättyessä toimitettava julkiselle organisaatiolle tiedot, joita julkinen organisaatio tarvitsee pitääkseen riskinhallintajärjestelmää yllä itse.

Article 3 < 3 artikla koskee vain tekoälyjärjestelmiä, joissa käytetään tekniikoita, joihin sisältyy mallien kouluttaminen datan avulla. Lisäksi 3 artiklassa edellytetään, että toimittajalla (tai sen alihankkijoilla) on täysi pääsy datajoukkoihin. Jos datajoukot ovat yksinomaan julkisen organisaation hallussa, on tehtävä muita järjestelyjä.> Data ja datahallinto

- 3.1. Toimittaja varmistaa, että tekoälyjärjestelmän kehittämisessä, mukaan lukien sen koulutuksessa, validoinnissa ja testauksessa, käytettäviin datajoukkoihin on sovellettu ja sovelletaan myöhemmin tekoälyjärjestelmän käyttöyhteyden sekä käyttötarkoituksen kannalta asianmukaista datahallintoa. Nämä toimenpiteet koskevat erityisesti:
 - a. datan keruun alkuperäisen tarkoituksen avoimuutta;
 - b. asiaankuuluvia suunnitteluvalintoja;
 - c. datankeruumenettelyjä;
 - d. datan valmistelua käsittelytoimia, kuten huomautusten ja tunnisteiden lisäämistä, puhdistusta, rikastamista ja yhdistämistä varten;
 - e. merkityksellisten oletusten muotoilua erityisesti niiden tietojen osalta, joita datan on tarkoitus mitata ja edustaa;
 - f. sellaisten mahdollisten vinoutumien selvittämistä, jotka todennäköisesti vaikuttavat luonnollisten henkilöiden terveyteen ja turvallisuuteen tai johtavat Euroopan unionin lainsäädännössä kiellettyyn syrjintään;
 - g. asianmukaisia toimenpiteitä mahdollisten vinoutumien havaitsemiseksi, estämiseksi ja lieventämiseksi;
 - h. sellaisten puuttuvien tai puutteellisten tietojen tunnistamista, jotka estävät näihin lausekkeisiin sisältyvien vaatimusten täyttämisen ja sitä, miten nämä puutteet voidaan korjata.
- 3.2. Toimittaja varmistaa, että tekoälyjärjestelmän kehittämisessä käytettävät datajoukot ovat merkityksellisiä, edustavia ja mahdollisimman virheettömiä sekä mahdollisimman täydellisiä käyttötarkoitukseensa nähden. Toimittaja varmistaa, että datajoukoilla on asianmukaiset tilastolliset ominaisuudet, tarvittaessa myös niiden henkilöiden tai henkilöryhmien osalta, joihin tekoälyjärjestelmää on tarkoitus käyttää. Nämä datajoukkojen ominaisuudet voidaan saavuttaa yksittäisten datajoukkojen tai niiden yhdistelmän tasolla.
- 3.3. Toimittaja varmistaa, että tekoälyjärjestelmän kehittämisessä käytettävissä datajoukoissa otetaan käyttötarkoituksen tai kohtuudella ennakoitavissa olevan väärinkäytön edellyttämässä laajuudessa huomioon ne ominaisuudet tai osatekijät, jotka ovat ominaisia sille maantieteelliselle, kontekstuaaliselle käyttäytymiseen liittyvälle tai toiminnalliselle ympäristölle, jossa tekoälyjärjestelmää on tarkoitus käyttää.
- 3.4. Tämän artiklan mukaisia veloitteita ei sovelleta ainoastaan tekoälyjärjestelmän kehittämiseen ennen toimitusta, vaan myös sellaiseen datajoukkojen käyttöön toimittajan toimesta, joka voi vaikuttaa tekoälyjärjestelmän toimintaan milloin tahansa sopimuksen voimassaoloaikana.

Article 4 Tekninen dokumentaatio ja käyttöohjeet

- 4.1. Kun toimittaja toimittaa tekoälyjärjestelmän, toimitukseen sisältyy teknisen dokumentaation ja käyttöohjeiden luovuttaminen.
- 4.2. Julkisen organisaation tai kolmannen osapuolen on voitava teknisen dokumentaation perusteella arvioida, onko tekoälyjärjestelmä näissä lausekkeissa vahvistettujen vaatimusten mukainen ja vähintään **liitteessä C** kuvattujen ehtojen mukainen.
- 4.3. Käyttöohjeissa on annettava ytimekkäitä, täydellisiä, paikkansapitäviä ja selkeitä tietoja, jotka ovat julkisen organisaation kannalta olennaisia, esteettömiä ja ymmärrettäviä. Käyttöohjeiden on täytettävä vähintään **liitteessä D** esitetyt ehdot.
- 4.4. Toimittajan on päivitettävä nämä asiakirjat ainakin jokaisen merkittävän muutoksen yhteydessä sopimuksen voimassaoloaikana ja asetettava ne sen jälkeen julkisen organisaation saataville.
- 4.5. **<Valinnainen>** Tekninen dokumentaatio ja käyttöohjeet on laadittava englanniksi.
- 4.6. **<Valinnainen>** Julkisella organisaatiolla on oikeus tehdä teknisestä dokumentaatiosta ja käyttöohjeista kopioita siinä määrin kuin se on tarpeen julkisen organisaation sisäistä käyttöä varten, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 ja 10 artiklan säännösten soveltamista.

Article 5 Tietojen säilyttäminen

- 5.1. Toimittaja varmistaa, että tekoälyjärjestelmä on suunniteltu ja kehitetty sekä suunnitellaan ja kehitetään siten, että se mahdollistaa tapahtumien automaattisen tallentamisen ('lokitiedot'), kun tekoälyjärjestelmä on toiminnassa. Näiden lokitusvalmiuksien on oltava huipputasoa sekä mahdollisten tunnustettujen standardien tai yhteisten eritelmien mukaisia. **<Valinnainen: lisätäkää erityinen standardi, jos saatavilla>**
- 5.2. Lokitusvalmiuksilla on varmistettava sellainen tekoälyjärjestelmän toiminnan jäljitettävyyden taso koko järjestelmän elinkaaren ajan, joka on oikeassa suhteessa järjestelmän käyttötarkoitukseen ja kohtuudella ennakoitavissa olevaan väärinkäyttöön. Niiden on erityisesti mahdollistettava tapahtumien kirjaaminen, kun tapahtumat ovat merkityksellisiä havaittaessa tilanteita, jotka voivat
 - a. johtaa siihen, että tekoälyjärjestelmä aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle tai perusoikeuksien suojelulle; tai
 - b. johtaa merkittävään muutokseen.
- 5.3. **<Valinnainen>**Toimittaja antaa julkiselle organisaatiolle pääsyn tekoälyjärjestelmän automaattisesti luomiin lokitietoihin reaaliaikaisesti.
- 5.4. Toimittajan on säilytettävä tekoälyjärjestelmän automaattisesti tuottamat lokitiedot sopimuksen voimassaolon ajan, siltä osin kuin tällaiset lokitiedot ovat sopimuksen nojalla sen määräysvallassa. Sopimuksen voimassaolon päätyttyä toimittaja toimittaa viipymättä julkiselle organisaatiolle nämä lokitiedot.

Article 6 Tekoälyjärjestelmän läpinäkyvyys

- 6.1. Toimittaja varmistaa, että tekoälyjärjestelmä on suunniteltu ja kehitetty ja sitä suunnitellaan ja kehitetään siten, että tekoälyjärjestelmän toiminta on riittävän läpinäkyvää, jotta julkinen organisaatio voi kohtuudella ymmärtää järjestelmän toiminnan.
- 6.2. Asianmukaisen läpinäkyvyyden varmistamiseksi toimittajan on ennen tekoälyjärjestelmän toimitusta toteutettava vähintään **liitteessä E** kuvatut tekniset ja organisatoriset

toimenpiteet. Näiden toimenpiteiden tarkoituksena on, että julkisessa organisaatiossa on tekoälyjärjestelmän ymmärtämisen ja asianmukaisen käytön kannalta riittävästi tietoa siitä, miten tekoälyjärjestelmä toimii ja mitä dataa se käsittelee. Tällöin julkisessa organisaatiossa osataan selittää tekoälyjärjestelmän tekemät päätökset henkilöille tai henkilöryhmille, joihin tekoälyjärjestelmää käytetään tai on tarkoitus käyttää.

Article 7 Ihmisen suorittama valvonta

- 7.1. Toimittaja varmistaa, että tekoälyjärjestelmä on suunniteltu ja kehitetty sekä suunnitellaan ja kehitetään siten, että luonnolliset henkilöt voivat valvoa sitä tehokkaasti ja oikeassa suhteessa järjestelmään liittyviin riskeihin, mukaan lukien asianmukaisten käyttöliittymävälineiden käyttö.
- 7.2. Toimittaja varmistaa, että ennen toimitusta tekoälyjärjestelmään on sisällytettävä asianmukaiset toimenpiteet, jotka toteutetaan ihmisen suorittaman valvonnan varmistamiseksi. Näiden toimenpiteiden, joihin voi sisältyä muun muassa julkisen organisaation työntekijöiden kouluttamista, on mahdollistettava se, että henkilöt, joiden tehtäväksi ihmisen suorittama valvonta on annettu, kykenevät olosuhteiden mukaan
 - a. tiedostamaan ja riittävällä tavalla ymmärtämään tekoälyjärjestelmään liittyvät valmiudet ja rajoitukset sekä seuraamaan sen toimintaa asianmukaisesti, jotta poikkeavuuksien, toimintahäiriöiden ja odottamattoman suorituskyvyn merkit voidaan havaita ja niihin voidaan puuttua mahdollisimman pian;
 - b. pysyä tietoisina mahdollisesta taipumuksesta luottaa automaattisesti tai liiallisesti tekoälyjärjestelmän tuottamiin tuloksiin ("automaatiovinouma"), erityisesti silloin, jos tekoälyjärjestelmää käytetään tietojen tai suositusten antamiseen luonnollisten henkilöiden tekemiä päätöksiä varten;
 - c. tulkita oikein tekoälyjärjestelmän tuotoksia ottaen erityisesti huomioon järjestelmän ominaisuudet sekä käytettävissä olevat tulkintavälineet ja -menetelmät;
 - d. päättää missä tahansa erityistilanteessa, että tekoälyjärjestelmää ei käytetä, tai muutoin jättää huomiotta, korjata tai peruuttaa tekoälyjärjestelmän tuotokset;
 - e. puuttua tekoälyjärjestelmän toimintaan tai pysäyttää järjestelmän pysäytyspainikkeella tai vastaavalla menettelyllä.
- 7.3. **<Valinnainen>** Ihmisen suorittaman asianmukaisen valvonnan varmistamiseksi toimittajan on toteutettava vähintään **liitteessä F** kuvatut tekniset ja organisatoriset toimenpiteet ennen tekoälyjärjestelmän toimitusta.

Article 8 Tarkkuus, luotettavuus ja kyberturvallisuus

- 8.1. Toimittaja varmistaa, että tekoälyjärjestelmä on suunniteltu ja kehitetty sekä suunnitellaan ja kehitetään sisäänrakennetun ja oletusarvoisen turvallisuuden periaatteen mukaisesti. Sen olisi saavutettava käyttötarkoitukseensa nähden asianmukainen tarkkuuden, luotettavuuden, turvallisuuden ja kyberturvallisuuden taso ja toimittava tässä suhteessa johdonmukaisesti tekoälyjärjestelmän koko elinkaaren ajan.
- 8.2. Tekoälyjärjestelmän tarkkuustasot ja niihin liittyvät tarkkuusmittarit on kuvattu **liitteessä G**.

- 8.3. Asianmukaisen luotettavuuden, turvallisuuden ja kyberturvallisuuden tason varmistamiseksi toimittajan on toteutettava vähintään **liitteessä H** kuvatut tekniset ja organisatoriset toimenpiteet ennen tekoälyjärjestelmän toimitusta.

Article 9 Vaatimustenmukaisuus

- 9.1. Toimittajan on varmistettava, että tekoälyjärjestelmä täyttää näissä lausekkeissa vahvistetut vaatimukset tekoälyjärjestelmän toimituksesta sopimuksen voimassaolon päättymiseen saakka.
- 9.2. Toimittajien on asetettava julkisen organisaation ensimmäisestä pyynnöstä julkisen organisaation saataville kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että näitä lausekkeita on noudatettu.
- 9.3. Jos tekoälyjärjestelmän toimittaja katsoo tai sillä on syytä uskoa sopimuksen voimassaoloaikana, että tekoälyjärjestelmä ei ole näiden lausekkeiden mukainen, toimittajan on joko vastauksena julkisen organisaation esittämään huomautukseen tai muuten välittömästi toteutettava tarvittavat korjaavat toimenpiteet kyseisen järjestelmän saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi. Toimittajan on ilmoitettava asiasta julkiselle organisaatiolle.

Article 10 Velvollisuus selittää tekoälyjärjestelmän toiminta yksilötasolla

- 10.1. Sopimuksen 6 artiklassa kuvattujen velvoitteiden lisäksi toimittajan on sopimuksen voimassaoloaikana julkisen organisaation ensimmäisestä pyynnöstä autettava sitä selittämään henkilöille tai henkilöryhmille, joihin tekoälyjärjestelmää käytetään tai on tarkoitus käyttää, miten tekoälyjärjestelmä on päätenyt tiettyyn päätökseen tai lopputulokseen. Tähän apuun sisältyy vähimmäisvaatimuksena selkeä maininta keskeisistä tekijöistä, joiden perusteella tekoälyjärjestelmä on päätenyt tiettyyn tulokseen, ja muutoksista, jotka on tehtävä, jotta se voi päätyä toisenlaiseen lopputulokseen.
- 10.2. Sopimuksen 10 artiklan 10.1 kohdassa kuvattu velvoite sisältää kaikkien tarvittavien teknisten ja muiden tietojen toimittamisen julkiselle organisaatiolle, jotta voidaan selittää, miten tekoälyjärjestelmä on päätenyt tiettyyn päätökseen tai lopputulokseen, ja tarjota henkilöille tai henkilöryhmille, joihin tekoälyjärjestelmää käytetään tai aiotaan käyttää, mahdollisuus tarkastaa tapa, jolla tekoälyjärjestelmä on päätenyt tiettyyn päätökseen tai lopputulokseen. Toimittaja myöntää julkiselle organisaatiolle oikeuden käyttää, jakaa ja julkistaa näitä tietoja, jos ja siinä määrin kuin se on tarpeen tekoälyjärjestelmän toiminnasta tiedottamiseksi henkilöille tai henkilöryhmille, joihin tekoälyjärjestelmää käytetään tai on tarkoitus käyttää, ja/tai mahdollisissa oikeudenkäynneissä.
- 10.3. **<Valinnainen>** Sopimuksen 10 artiklan 10.1 ja 10.2 kohdassa tarkoitettuihin velvoitteisiin kuuluvat tekoälyjärjestelmän lähdekoodi, tekoälyjärjestelmän kehittämisessä käytetyt tekniset eritelmat, datajoukot, tekniset tiedot siitä, miten tekoälyjärjestelmän kehittämisessä käytetyt datajoukot on hankittu ja miten niitä on muokattu, tiedot käytetystä kehittämismenetelmästä ja toteutetusta kehittämisprosessista, tietyn mallin ja sen parametrien valinnan perustelut sekä tiedot tekoälyjärjestelmän suorituskyvystä.

C jakso – Oikeudet datajoukkojen käyttöön

Article 11 Oikeudet julkisen organisaation datajoukkoihin

- 11.1. Kaikki julkisen organisaation datajoukkoihin liittyvät oikeudet, teollis- ja tekijänoikeudet mukaan luettuina, kuuluvat julkiselle organisaatiolle tai julkisen organisaation nimeämälle kolmannelle osapuolelle.
- 11.2. Toimittajalla ei ole oikeutta käyttää julkisen organisaation datajoukkoja mihinkään muuhun tarkoitukseen kuin sopimuksen täyttämiseen, ellei liitteessä B toisin määrätä.
- 11.3. Jollei liitteessä B toisin määrätä, toimittajan on julkisen organisaation ensimmäisestä pyynnöstä tuhottava julkisen organisaation datajoukot. Jos julkinen organisaatio vaatii, toimittajan on esitettävä toteuttamiskelpoiset todisteet julkisen organisaation datajoukkojen tuhoamisesta.

Article 12 Oikeudet toimittajan datajoukkoihin tai kolmannen osapuolen datajoukkoihin

- 12.1. Kaikki toimittajan datajoukkoihin ja kolmannen osapuolen datajoukkoihin liittyvät oikeudet, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeudet, kuuluvat toimittajalle tai kolmannelle osapuolelle.
- 12.2. Toimittaja myöntää julkiselle organisaatiolle toimittajan datajoukkojen ja kolmannen osapuolen datajoukkojen käyttöön ei-yksinomaisen oikeuden, joka on joka tapauksessa riittävä sopimuksen määräysten, lausekkeet mukaan lukien, täytäntöönpanemiseksi, jollei liitteessä B toisin määrätä.
- 12.3. **<Valinnainen>** Sopimuksen 12 artiklan 12.2 kohdassa kuvattuun käyttöoikeuteen sisältyy oikeus käyttää toimittajan ja kolmansien osapuolten datajoukkoja tekoälyjärjestelmän, mukaan lukien sen uusien versioiden, jatkokehittämiseen julkisen organisaation tai kolmannen osapuolen toimesta.

Article 13 Datajoukkojen luovuttaminen

- 13.1. Toimittaja luovuttaa julkisen organisaation ensimmäisestä pyynnöstä julkiselle organisaatiolle julkisen organisaation datajoukkojen viimeisimmän version.
- 13.2. Toimittaja luovuttaa julkisen organisaation ensimmäisestä pyynnöstä julkiselle organisaatiolle toimittajan datajoukkojen ja kolmannen osapuolen datajoukkojen viimeisimmän version, jollei liitteessä B toisin määrätä.
- 13.3. Toimittajan on luovutettava datajoukot julkiselle organisaatiolle yleisessä tiedostomuodossa, jonka julkinen organisaatio nimeää. **<Valinnainen> Datajoukot palautetaan seuraavasti: [tiedostomuoto]**

Liite A – Tekoälyjärjestelmä ja käyttötarkoitus

Tekoälyjärjestelmän kuvaus

Näiden lausekkeiden soveltamisalaan kuuluvat seuraavat järjestelmät tai järjestelmien komponentit:

Toimittakaa tekoälyjärjestelmän tai -järjestelmien kuvaus. Kyseessä voi olla myös algoritminen järjestelmä, jota ei voida pitää tekoälysäädöksen mukaisena tekoälyjärjestelmänä.

Käyttötarkoitus

Kuvaillakaa tekoälyjärjestelmän käyttötarkoitusta.

Liite B – Datajoukot

Kuvaillaa datajoukkoja, joita käytetään tekoälyjärjestelmän koulutuksessa (tarvittaessa), validoinnissa ja testauksessa. Tehkää ero julkisen organisaation datajoukkojen, toimittajan datajoukkojen ja kolmansien osapuolten datajoukkojen välille. Kuvaillaa julkisen organisaation datajoukkojen osalta tarkoitukset, joihin toimittaja voi käyttää datajoukkoja (muu kuin sopimuksen täytäntöönpano), ja ilmoittakaa, onko toimittajan tuhattava datajoukko sopimuksen voimassaolon päättyessä. Kuvatkaa toimittajan datajoukkojen ja kolmannen osapuolen datajoukkojen osalta tarkoitukset, joihin julkinen organisaatio voi käyttää datajoukkoja, sekä se, onko toimittaja velvollinen luovuttamaan datajoukot.

Julkisen organisaation datajoukot

Julkinen organisaatio toimittaa toimittajalle sopimuksen mukaisesti seuraavat datajoukot tai ne on tarkoitus luoda tai kerätä osana sopimusta:

Datajoukon kuvaus	Toimittajan käyttöoikeudet	Velvoite tuhota datajoukko sopimuksen voimassaolon päättyessä
		Kyllä/ei
		Kyllä/ei
		Kyllä/ei
		Kyllä/ei

Toimittajan datajoukot ja kolmannen osapuolen datajoukot

Tekoälyjärjestelmän koulutuksessa (tarvittaessa), validoinnissa ja testauksessa käytetään tai käytettiin seuraavia toimittajan datajoukkoja ja kolmannen osapuolen datajoukkoja:

Datajoukon kuvaus	Julkisen organisaation käyttöoikeudet	Luovutusvelvollisuus ¹
		Kyllä/ei
		Kyllä/ei
		Kyllä/ei
		Kyllä/ei

¹ Toimittajan datajoukkojen ja kolmannen osapuolen datajoukkojen luovuttamista koskevan velvoitteen rajoittaminen ei rajoita 6 ja 10 artiklassa kuvattuja toimittajan velvollisuuksia.

Liite C: Tekninen dokumentaatio

Tekniseen dokumentaatioon on sisällyttävä vähintään seuraavat tiedot siltä osin kuin ne koskevat kyseistä tekoälyjärjestelmää:

1. tekoälyjärjestelmän yleinen kuvaus, mukaan lukien seuraavat tiedot:
 - 1.1. sen käyttötarkoitus, toimittajan nimi, järjestelmän päivämäärä ja versio;
 - 1.2. järjestelmässä todennäköisesti käsiteltävän tai käsiteltäväksi aiottavan datan luonne sekä henkilötietojen osalta niiden luonnollisten henkilöiden ja ryhmien luokat, joihin järjestelmän käyttö todennäköisesti vaikuttaa tai joihin sillä on tarkoitus vaikuttaa;
 - 1.3. tarvittaessa se, miten tekoälyjärjestelmä voi olla vuorovaikutuksessa tai miten sitä voidaan käyttää vuorovaikutukseen sellaisten laitteiden tai ohjelmistojen kanssa, jotka eivät ole osa itse tekoälyjärjestelmää;
 - 1.4. asianomaisten laiteohjelmistojen tai muiden ohjelmistojen versiot ja versiopäivitykseen liittyvät vaatimukset;
 - 1.5. kuvaus kaikista muodoista, joissa tekoälyjärjestelmä saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön;
 - 1.6. kuvaus laitteistosta, jossa tekoälyjärjestelmää on tarkoitus käyttää;
 - 1.7. jos tekoälyjärjestelmä on tuotteiden osa, valokuvat tai piirroukset, joista ilmenevät näiden tuotteiden ulkoiset ominaisuudet, merkinnät ja sisäinen kokoonpano;
 - 1.8. yksityiskohtainen ja helppotajuinen kuvaus järjestelmän tärkeimmistä optimointitavoitteista;
 - 1.9. yksityiskohtainen ja helppotajuinen kuvaus järjestelmän odotetuista tuloksista ja odotetusta tulosten laadusta;
 - 1.10. yksityiskohtaiset ja helppotajuiset ohjeet järjestelmän tuotosten tulkitsemiseen;
 - 1.11. esimerkkejä skenaarioista, joissa järjestelmää ei pitäisi käyttää.

2. yksityiskohtainen kuvaus tekoälyjärjestelmän osista ja sen kehittämisprosessista, mukaan lukien seuraavat tiedot:
 - 2.1. tekoälyjärjestelmän kehittämisessä käytetyt menetelmät ja vaiheet, tarvittaessa myös turvautuminen kolmansien osapuolten tarjoamiin ennalta koulutettuihin järjestelmiin tai välineisiin ja se, miten toimittaja on käyttänyt, integroinut tai muuttanut niitä, mukaan lukien kuvaus mahdollisista lisensointi- tai muista sopimusjärjestelyistä, jotka liittyvät tällaisiin kolmannen osapuolen panoksiin;
 - 2.2. järjestelmän rakennespesifikaatiot, erityisesti tekoälyjärjestelmän ja algoritmien yleinen logiikka; keskeiset rakenteelliset valinnat, mukaan lukien periaatteet ja tehdyt oletukset, myös niiden henkilöiden tai henkilöryhmien osalta, joihin järjestelmää on tarkoitus käyttää; tärkeimmät luokitusvalinnat; mihin nähden järjestelmä on suunniteltu optimoitumaan ja eri parametrien merkitys; päätökset mahdollisista teknisistä ratkaisuista koskevista kompromisseista, joita on tehty näissä lausekkeissa vahvistettujen vaatimusten noudattamiseksi;

- 2.3. järjestelmäarkkitehtuurin kuvaus, jossa selitetään, miten ohjelmistokomponentit rakentuvat toisilleen tai ruokkivat toisiaan ja miten ne integroituvat yleiseen prosessointiin; tekoälyjärjestelmän kehittämiseen, kouluttamiseen, testaamiseen ja validointiin käytetyt laskentaresurssit;
- 2.4. tarvittaessa dataa koskevat vaatimukset sellaisten datalomakkeiden muodossa, joissa kuvataan koulutusmenetelmät ja -tekniikat sekä käytetyt koulutusdatajoukot, mukaan lukien tiedot datajoukkojen alkuperästä, laajuudesta ja pääpiirteistä; kuinka data on hankittu ja valittu; merkintämenettelyt (esim. ohjattua oppimista varten), datan puhdistusmenetelmät (esim. poikkeamien havaitseminen);
- 2.5. tarvittaessa yksityiskohtainen kuvaus tekoälyjärjestelmän ja sen suorituskyvyn ennalta määritellyistä muutoksista sekä kaikki asiaankuuluvat tiedot teknisistä ratkaisuksista, joilla varmistetaan, että tekoälyjärjestelmä on jatkuvasti näissä lausekkeissa vahvistettujen asiaankuuluvien vaatimusten mukainen;
- 2.6. käytetyt validointi- ja testausmenettelyt, mukaan lukien tiedot käytetystä validointi- ja testausdatasta ja menettelyjen tärkeimmistä ominaisuuksista; mittarit, joita käytetään mittaamaan tarkkuutta, luotettavuutta ja kyberturvallisuutta ja muiden näissä lausekkeissa vahvistettujen asiaankuuluvien vaatimusten noudattamista sekä mahdollisia syrjiviä vaikutuksia; testilokit ja kaikki vastuuhenkilöiden päiväämät ja allekirjoittamat testiraportit, myös 2.5 alakohdassa tarkoitettujen ennalta määriteltyjen muutosten osalta;
- 2.7. käyttöön otetut kyberturvallisuustoimenpiteet.

Yksityiskohtaiset tiedot tekoälyjärjestelmän seurannasta, toiminnasta ja valvonnasta, erityisesti seuraavien seikkojen osalta: sen suorituskykyyn liittyvät valmiudet ja rajoitukset, mukaan lukien tarkkuusaste niiden henkilöiden tai henkilöryhmien osalta, joihin järjestelmää on tarkoitus käyttää, sekä odotettu yleinen tarkkuus suhteessa suunniteltuun käyttötarkoitukseen; ennakoitavissa olevat tahattomat seuraukset ja riskin lähteet terveyden ja turvallisuuden, perusoikeuksien sekä syrjinnän suhteen ottaen huomioon tekoälyjärjestelmän suunniteltu käyttötarkoitus.

3. yksityiskohtainen kuvaus 2 artiklan mukaisesta riskinhallintajärjestelmästä;
4. kuvaus toimittajan järjestelmän elinkaaren aikana järjestelmään tekemistä merkityksellisistä muutoksista;

Liite D Käyttöohjeet

Käyttöohjeisiin on sisällyttävä vähintään seuraavat tiedot siltä osin kuin ne koskevat tekoälyjärjestelmää:

1. Toimittajan ja tarvittaessa tämän valtuutettujen edustajien henkilöllisyys ja yhteystiedot;
2. Tekoälyjärjestelmän ominaisuudet, valmiudet ja suorituskyvyn rajoitukset, mukaan lukien soveltuvien osien seuraavat:
 - 2.1. Käyttötarkoitus;
 - 2.2. sopimuksen 8 artiklassa tarkoitettu tarkkuuden, luotettavuuden ja kyberturvallisuuden taso, johon nähden tekoälyjärjestelmä on testattu ja validoitu ja jota voidaan odottaa, sekä kaikki selkeästi tunnetut ja ennakoitavissa olevat olosuhteet, joilla voi olla vaikutusta kyseiseen tarkkuuden, luotettavuuden ja kyberturvallisuuden tasoon;
 - 2.3. kaikki selkeästi tunnetut tai ennakoitavissa olevat olosuhteet, jotka liittyvät tekoälyjärjestelmän käyttöön sen käyttötarkoituksen mukaisesti tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa väärinkäyttöolosuhteissa ja jotka voivat aiheuttaa terveyteen ja turvallisuuteen tai perusoikeuksiin kohdistuvia riskejä;
 - 2.4. se, missä määrin tekoälyjärjestelmä voi antaa selityksen tekemistään päätöksistä;
 - 2.5. järjestelmän suorituskyky niiden henkilöiden tai henkilöryhmien osalta, joihin tekoälyjärjestelmää on tarkoitus käyttää;
 - 2.6. asiaan liittyvät tiedot käyttäjän toimista, jotka voivat vaikuttaa järjestelmän suorituskykyyn, mukaan lukien syöttötietojen tyyppi tai laatu tai muut käytettyjä koulutus-, validointi- ja testausdatajoukkoja koskevat olennaiset tiedot ottaen huomioon tekoälyjärjestelmän suunniteltu käyttötarkoitus;
3. tekoälyjärjestelmän ja sen suorituskyvyn muutokset, jotka toimittaja on määritellyt ennalta, jos niitä on;
4. sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettujen ihmisen suorittamat valvontatoimenpiteet, mukaan lukien tekniset toimenpiteet, jotka on otettu käyttöön, jotta julkisen organisaation olisi helpompi tulkita tekoälyjärjestelmän tuloksia;
5. tekoälyjärjestelmän odotettu käyttöikä ja kaikki tarvittavat huolto- ja hoitotoimenpiteet, joilla varmistetaan tekoälyjärjestelmän asianmukainen toiminta, mukaan lukien ohjelmistopäivitykset;
6. kuvaus tekoälyjärjestelmään sisältyvistä mekanismeista, joiden avulla käyttäjät voivat kerätä, tallentaa ja tulkita lokitietoja asianmukaisesti.

Liite E Toimenpiteet avoimuuden varmistamiseksi

Esittäkää tässä kuvaus teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä, jotka toimittajan on toteutettava avoimuuden varmistamiseksi lausekkeiden 6 artiklan mukaisesti.

Liite F Toimenpiteet ihmisen suorittaman valvonnan varmistamiseksi

Esittäkää tässä kuvaus teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä, jotka toimittajan on toteutettava ihmisen suorittaman valvonnan varmistamiseksi lausekkeiden 7 artiklan mukaisesti.

Liite G Tarkkuustasot

Kuvailkaa tässä vaadittavat tarkkuustasot.

Liite H Toimenpiteet luotettavuuden, turvallisuuden ja kyberturvallisuuden asianmukaisen tason varmistamiseksi

Esittäkää tässä kuvaus teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä, jotka toimittajan on toteutettava luotettavuuden, turvallisuuden ja kyberturvallisuuden asianmukaisen tason varmistamiseksi lausekkeiden 8 artiklan mukaisesti.

Näillä toimenpiteillä on pystyttävä varmistamaan, että tekoälyjärjestelmä sietää mahdollisimman hyvin virheitä, vikoja tai epäjohtonmukaisuuksia, joita saattaa esiintyä järjestelmässä tai ympäristössä, jossa järjestelmä toimii, erityisesti siksi, että järjestelmät ovat vuorovaikutuksessa luonnollisten henkilöiden tai muiden järjestelmien kanssa.

Tekoälyjärjestelmien on kestettävä asiaankuulumattomien ulkopuolisten tahojen yritykset muuttaa järjestelmän käyttöä, käyttäytymistä, tuloksia tai suorituskykyä hyödyntämällä järjestelmän haavoittuvuuksia. Teknisiin ratkaisuihin, joilla puututaan tekoälyn erityisiin haavoittuvuuksiin, voi tarvittaessa sisältyä toimenpiteitä, joilla ehkäistään, havaitaan, hallitaan, ratkaistaan ja rajoitetaan hyökkäyksiä, joilla pyritään manipuloimaan koulutusdatajoukkoa ("datamyrkytys") tai koulutuksessa käytettäviä esikoulutettuja komponentteja ("mallimyrkytys"), syöttötietoja, joiden tarkoituksena on saada malli tekemään virhe ("ristiriitaiset esimerkit" tai "mallin kiertäminen"), luottamuksellisuuteen kohdistuvia hyökkäyksiä tai mallin puutteita, joiden tuloksena saatettaisiin tehdä haitallisia päätöksiä.